

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 838/2016-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. novembra 2016 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti CROMANE s. r. o., Bancíkovej 1/A, Bratislava, zastúpenej Advokátskou kanceláriou Marônek & Partners s. r. o., Bancíkovej 1/A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Ján Marônek, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8 Sžf 84/2014 z 23. júna 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti CROMANE s. r. o. odmieta ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. marca 2016 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti CROMANE s. r. o. (ďalej len

„sťažovateľka“) vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 8 Sžf 84/2014 z 23. júna 2016.

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v právnom postavení žalobkyne účastníčkou konania v konaní vedenom najvyšším súdom sp. zn. 8 Sžf 84/2014 o jej odvolaní proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 2 S 90/2013 zo 4. júna 2014 vo veci preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného – Daňového úradu Bratislava (ďalej len „daňový úrad“) č. 9101302/5/497340/13/Mol zo 6. februára 2013 o nevydaní osvedčenia o registrácii na DPH (ďalej len „oznámenie“).

3. Krajský súd na základe sťažovateľkou podanej žaloby preskúmal oznámenie daňového úradu a o žalobe sťažovateľky vecne rozhodol tak, že ju zamietol. Na podané odvolanie najvyšší súd označeným rozsudkom rozsudok krajského súdu potvrdil. Dospel k záveru, že vznesené námietky proti rozsudku krajského súdu v odvolaní sťažovateľky neboli dôvodné, rozsudok krajského súdu vyhodnotil ako vecne správny, pričom sa stotožnil s jeho dôvodmi.

4. Sťažovateľka označila rozsudok najvyššieho súdu za arbitrárny, nezákonný a odporujúci ústavným princípom; je toho názoru, že jeho vydaním došlo k porušeniu jej základného práva na súdnu a inú právnu ochranu. Za podstatu problému označila už vlastný postup daňového úradu, ktorý v rozpore so zákonom vydal predmetné oznámenie. Zdôraznila, že *„ak zákon v konkrétnom prípade neustanovuje určitý postup alebo výslovne neupravuje možnosť vydania rozhodnutia alebo vykonania inej formy úkonu, správny orgán nemôže také rozhodnutie vydať, resp. nemôže postupovať v konaní určitým spôsobom bez toho, aby mu taký postup zákon umožňoval“*. Poukázala na to, že ani najvyšší súd neuvádza žiadne konkrétne ustanovenie zákona (v znení účinnom v rozhodnom období), podľa ktorého by mohol daňový úrad vydať rozhodnutie alebo oznámenie o tom, že sa právny nástupca platiteľa DPH nestal platiteľom DPH, čo zakladá arbitrárnosť

a nepreskúmateľnosť jeho rozsudku a je porušením uvedeného ústavného práva sťažovateľky.

5. Sťažovateľka je tiež toho názoru, že najvyšší súd nesprávne a ústavne nekonformným spôsobom vyložil a aplikoval právne normy, a to najmä v rovine oprávnenia daňového úradu vydať za daných skutkových okolností napadnuté rozhodnutie, a to aj vo forme oznámenia, oprávnenia daňového úradu skúmať postavenia sťažovateľky ako právneho nástupcu zaniknutého platiteľa DPH z hľadiska naplnenia ďalších zákonných predpokladov pre jej registráciu ako platiteľky DPH – sťažovateľka zastáva názor, že daňový úrad bol oprávnený skúmať len skutočnosť, či došlo k zániku platiteľa DPH bez likvidácie a či je ona ako oznamovateľ právny nástupcom tohto subjektu.

6. Za nesprávny označila tiež prístup najvyššieho súdu k výkladu ustanovení týkajúcich sa naplnenia požiadaviek na to, aby bolo možné subjekt registrovať ako zdaniteľnú osobu v zmysle zákona č. 222/2004 Z.z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z pridanej hodnoty“), osobitne s prihliadnutím na judikatúru Súdneho dvora Európskej únie. Z jej záverov sťažovateľka vyvodila, že pojem „zdaniteľná osoba“ má byť vykladaný extenzívne. Za zdaniteľnú osobu sa má teda považovať aj taká osoba, ktorá sa na výkon ekonomickej činnosti aktívne chystá a svojím správaním dáva jasne najavo svoj zámer ekonomickú činnosť vykonávať. Sťažovateľka dodala, že v tomto smere je namieste považovať ju ku dňu vzniku za zdaniteľnú osobu, *„a to najmä s prihliadnutím na to, že vznikol na základe projektu rozdelenia, ktorý sám o sebe vyjadruje úmysel právneho predchodcu a jeho právnych nástupcov vykonávať nezávisle ekonomickú činnosť v zapísaných predmetoch podnikania, pričom v súvislosti s realizáciou projektu rozdelenia a zápisom rozdelenia do obchodného registra sťažovateľ vynaložil investičné náklady. V tejto súvislosti považujeme za dôležité uviesť, že sťažovateľ doteraz nevykonáva žiadnu činnosť len z toho dôvodu, že je tu právna neistota v tom, či je alebo nie je platiteľom DPH.“*

7. Sťažovateľka sa nestotožnila ani s výkladom rozsudku Súdneho dvora Európskej únie vo veci C-527/11 Ablesio SIA tak, ako k nemu pristúpil najvyšší súd. Najvyšší súd

s poukazom na to, že v danej veci išlo o registráciu pre DPH spoločnosti s ručením obmedzeným na základe jej žiadosti (nie o zápis na základe právneho nástupníctva), uviedol, že „*Súdny dvor v citovanom rozsudku zároveň pripomenul (bod 29, 30), že členské štáty musia zabezpečiť správnosť zápisov do registra zdaniteľných osôb na účely zabezpečenia riadneho fungovania režimu DPH. Príslušnému vnútroštátnemu orgánu teda prináleží overiť, či prihlasovateľ má postavenie zdaniteľnej osoby predtým, než mu prideli identifikačné číslo pre DPH (pozri rozsudok Mecsek-Gabona, už citovaný, bod 63). Členské štáty teda môžu legitímne v súlade s čl. 273 prvým odsekom smernice 2006/112 prijať príslušné opatrenia, aby zabránili zneužívaniu identifikačných čísel, osobitne podnikmi, ktorých činnosť, a teda aj postavenie zdaniteľnej osoby je fiktívne. Tieto opatrenia však nesmú ísť nad rámec toho, čo je potrebné na zabezpečenie riadneho výberu dane a predchádzanie podvodom a nesmú viesť k opakovanému spochybneniu práva na odpočet DPH, a tým neutrality tejto dane (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27.09.2007, Collée, C 146/05, Zb. s. 1-7861, bod 26; Nidera Handelscompagnie, už citovaný, bod 49; D; už citovaný, bod 37, a VSTR, už citovaný, bod 44).*“.

Proti citovanému názoru najvyššieho súdu sťažovateľka namietla, že pokiaľ najvyšší súd dospel k záveru, že právny názor Súdneho dvora Európskej únie sa vzťahuje na prípady registrácie na základe žiadosti, o to viac musí platiť pri registrácii, ku ktorej sa subjekt stáva platiteľom DPH na základe právneho nástupníctva, t. j. zo zákona.

8. Sťažovateľka tvrdí, že nemôže obstať názor najvyššieho súdu, že v zmysle smernice Rady 2006/112/ES z 28. novembra 2006 o spoločnom systéme dane z pridanej hodnoty (ďalej len „smernica“) majú členské štáty právo „*legitímne v súlade s čl. 273 prvým odsekom smernice 2006/112 prijať príslušné opatrenia, aby zabránili zneužívaniu identifikačných čísel, osobitne podnikmi, ktorých činnosť, a teda aj postavenie zdaniteľnej osoby je fiktívne. Tieto opatrenia však nesmú ísť nad rámec toho, čo je potrebné na zabezpečenie riadneho výberu dane a predchádzanie podvodom a nesmú viesť k opakovanému spochybneniu práva na odpočet DPH, a tým neutrality tejto dane (pozri v tomto zmysle rozsudky z 27.09.2007, Collée, C-146/05, Zb. s. 1-7861, bod 26; Nidera Handelscompagnie, už citovaný, bod 49; D; už citovaný, bod 37, a VSTR, už citovaný, bod 44).*“.

Domnieva sa, že opatreniami, ktoré smernica predpokladá, nie sú, a nemožno ich ani

tak chápať, rozhodnutia daňového úradu, ale len opatrenia, ktoré sú výsledkom legislatívnej činnosti vytvárajúce právny rámec pre správne vzťahy.

9. Dodala, že právny predchodca, od ktorého svoje právo byť registrovaná pre DPH sťažovateľka odvodzuje, bol registrovaný na základe právneho nástupníctva po zdaniteľnej osobe. Skutočnosť, že daňový úrad bez toho, aby bol daný iný právny či skutkový stav, rozhodol v prípade sťažovateľky odlišne, označila za popretie zásady právnej istoty ako jedného zo základných atribútov právneho štátu. Rozhodnutie o odmietnutí registrácie označila za nulitné, pretože daňový úrad oznámenie vydal „*bez existencie právneho rámca pre vydanie takého rozhodnutia vo veci zákonnej registrácie postupom podľa § 4 ods. 6 zákona o DPH v znení platnom do 31. 12. 2013*“.

10. Podľa názoru sťažovateľky je jednoznačné, že sa „*zo zákona dňom svojho vzniku stal v súlade s ustanovením § 4 ods. 6 zákona o DPH v znení účinnom k 31.12.2013 platiteľom DPH a Daňový úrad Bratislava bol povinný potvrdiť túto skutočnosť vykonaním registrácie sťažovateľa pre DPH a vydaním osvedčenia o DPH. Sťažovateľ si riadne a včas splnil svoju oznamovaciu povinnosť, v oznámení riadne uviedol skutočnosť, na základe ktorej sa stal platiteľom DPH a túto skutočnosť náležite správne orgánu preukázal hodnovernými dokladmi. Daňový úrad tak podľa nášho názoru postupoval v rozpore so zákonom a preto sme toho názoru, že NSSR mal toto rozhodnutie pre nezákonnosť zrušiť a vrátiť vec žalovanému správne orgánu na ďalšie konanie s tým, že mal žalovaný správny orgán inštruovať v tom smere, že v danej veci mal sťažovateľa riadne registrovať pre DPH ku dňu jeho vzniku a vydať mu osvedčenie o DPH.*“.

11. V závere poukázala na nejednotnosť v rozhodovacej činnosti najvyššieho súdu vo vzťahu k veciam skutkovo a právne totožným s jej vecou, keď poukázala napr. na jeho rozsudok sp. zn. 4 Sžf 77/2014 z 10. septembra 2015, keď najvyšší súd rozsudok krajského súdu zmenil, napadnuté rozhodnutie – oznámenie – daňového úradu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, vysloviac, že «*v prípade, ak sú splnené podmienky stanovené v § 4 ods. 6 zákona o DPH ide o zákonnú registráciu a uviedol, že na „prechod práva byť (stať sa) platiteľom DPH“ postačuje v tomto prípade len splnenie zákonnej podmienky, aby*

právny predchodca dotknutého subjektu zanikol bez likvidácie». Do pozornosti ústavného súdu dala uznesenia najvyššieho súdu, ktorými rozsudky krajského súdu zrušil a konanie z dôvodu neexistencie spôsobilého predmetu prieskumu zastavil (napr. sp. zn. 3 Sžf 70/2014, sp. zn. 3 Sžf 71/2014).

12. Nadväzne uviedla, že hoci si je vedomá, že nie je úlohou ústavného súdu vystupovať ako zjednocovateľ rozhodovacej praxe všeobecných súdov, ale *„diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (IV. ÚS 209/2010). Aj keď právne závery všeobecných súdov nemajú v právnom poriadku Slovenskej republiky charakter precedensu, ktorý by ostatných sudcov zaväzoval rozhodovať v obdobných veciach identicky, napriek tomu protichodné právne závery vyslovené v analogických prípadoch neprispievajú k naplneniu princípu právnej istoty, ale ani k dôvere v spravodlivé súdne konanie (IV. ÚS 75/09). Preto aj s poukazom na vyššie uvedené si dovoľujeme požiadať Ústavný súd SR, aby zaujal jednoznačné stanovisko najmä k otázke ústavne konformného výkladu ustanovenia § 4 ods. 6 zákona o DPH (v znení platnom do 31.12.2013) a k otázke, či je v súlade s Ústavou SR, najmä jej článkom 2 ods. 2, taký postup daňového úradu, ktorý koná spôsobom aký mu platná legislatíva neumožňuje alebo aby jednoznačne uviedol na základe akého ustanovenia Ústavy SR a zákona bol daňový úrad oprávnený v danej veci postupovať tak, ako postupoval.“.*

13. Súčasne si sťažovateľka uplatnila finančné zadosťučinenie vo výške 700 eur, ktoré odôvodnila poukazom na to, že už vyše dvoch rokov sa snaží dovolať spravodlivosti a ochrany svojich práv, pričom tú jej neposkytol ani najvyšší súd. Tento stav jej tiež *„znemožňuje vykonávať reálne podnikateľskú činnosť, nakoľko v dôsledku tejto neistoty si nemôže dovoliť fakturovať dodanie tovarov a služieb bez toho, aby vedel, či má tieto fakturovať s alebo bez DPH, pričom z pohľadu prípadných obchodných partnerov by uplatnenie DPH od osoby, ktorá nemá oficiálne pridelené IČ DPH vzbudzovalo nedôveru a na druhej strane, ak by DPH neuplatňoval a nakoniec by sa ukázalo, že platiteľom DPH bol, dopustil by sa tým protiprávneho konania. Tým sa mu de facto odopiera jeho právo podnikat'. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy je v tomto prípade odôvodnené aj tým,*

že sťažovateľ musel vynaložiť nemalé úsilie, ale aj prostriedky na to, aby sa svojho práva dovolal.“.

14. Vzhľadom na uvedené navrhla, aby ústavný súd prijal jej sťažnosť na ďalšie konanie a nálezom takto rozhodol:

„I. Základné práva spoločnosti CROMANE, s. r. o. podľa článku 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa článku 36 ods. 1 a 2 Listiny základných práv a slobôd a právo podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/84/2014 zo dňa 23.06.2016 porušené boli.

II. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Sžf/84/2014 zo dňa 23.06.2016 sa zrušuje a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie.

III. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti nálezu zaplatiť spoločnosti CROMANE, s. r. o. náhradu nemajetkovej ujmy každej v sume 700,- EUR

IV. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť spoločnosti CROMANE, s. r. o. trovy konania v sume 363,80 EUR s DPH na účet jej právneho zástupcu Advokátska kancelária Marônek & Partners s. r. o., číslo účtu 2905941357/0200 vedený vo VÚB, a.s., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

15. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

16. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

17. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

18. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

19. Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

20. Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

21. Podľa čl. 36 ods. 2 listiny kto tvrdí, že bol ukrátený na svojich právach rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takého rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nemožno vylúčiť preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd podľa listiny.

22. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

23. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd skúma,

či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

24. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

25. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03). Tak tomu bolo aj v danej veci, a to aj s poukazom na uznesenie ústavného súdu vo veci sp. zn. III ÚS 637/2016.

26. Ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd v zásade hodnotí, či v konkrétnej veci uskutočnený výklad právnej normy je ústavne udržateľný, t. j. či nie je arbitrárny (svojvoľný) alebo zjavne neodôvodnený. Rovnako tak ústavný súd nezosúladzuje rozdielnu judikatúru všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 342/2010, III. ÚS 348/2011, IV. ÚS 142/2012, III. ÚS 11/2014). Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy (m. m. I. ÚS 13/01, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmavať rozhodnutie

všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody.

27. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojevôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

28. Ústavný súd v konaní sp. zn. III. ÚS 91/2016 prerokoval sťažnosť, v ktorej sa sťažovateľky obchodné spoločnosti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], všetky so sídlom [REDAKOVANÉ], domáhali vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy, čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uzneseniami najvyššieho súdu, ktorým v skutkovo a právne obdobných veciach ako v tunajšej veci najvyšší súd zrušil rozsudky krajského súdu a konanie bez vecného prerokovania žaloby zastavil. Predmetom konania pred všeobecnými súdmi boli, tak ako v tunajšej veci, oznámenia daňového úradu o tom, že sťažovateľky nespĺňajú podmienky pre ich registráciu na daň z pridanej hodnoty z titulu právneho nástupníctva po subjekte, ktorý bol registrovaným platcom DPH. Ústavný súd sa tu na základe sťažností zaoberal otázkou, či oznámenie daňového úradu môže byť spôsobilým predmetom prieskumu zákonnosti v správnom súdnictve a následne, či najvyšší súd mal žaloby vecne prejednať alebo mohol konanie zastaviť.

29. Ústavný súd v uvedenej veci dospel k záveru, že oznámenie daňového úradu je z hľadiska § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) spôsobilým predmetom prieskumu a všeobecné súdy sú povinné žalobu proti nemu smerujúcu vecne prejednať. Nálezom č. k. III. ÚS 91/2016-74 zo 17. mája 2016 preto vyslovil porušenie na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 a 2 listiny a právo

na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní napadnutými uzneseniami sp. zn. 3 Sžf 63/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 117/2014 zo 6. októbra 2015, sp. zn. 3 Sžf 71/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 115/2014 zo 4. augusta 2015, sp. zn. 3 Sžf 70/2014 zo 4. augusta 2015 a sp. zn. 3 Sžf 69/2015 zo 6. októbra 2015, ktoré ústavný súd zrušil a vrátil najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

30. Ako z obsahu sťažnosti vyplýva, sťažovateľka rovnako ako sťažovateľky v označenej veci je právnu nástupníčkou obchodnej spoločnosti [REDACTED], od ktorej odvodzuje svoje právo byť registrovaná ako platiteľka DPH v zmysle § 4 ods. 6 zákona o dani z pridanej hodnoty. Rozdielne od uvedených iných konaní o veci sťažovateľky najvyšší súd jej žalobu vecne prerokoval, avšak dospel k opačnému záveru, aký zastáva sťažovateľka.

31. Podstatou namietaného porušenia základného práva sťažovateľky na súdnu a inú právnu ochranu je tvrdenie, že „*Oznámenie o neregistácii a ani Rozsudok NSSR pritom neobsahuje v odôvodnení odkaz na ustanovenie zákona, podľa ktorého by správny orgán mohol v predmetnej veci zákonnej registrácie postupovať tak, ako postupoval, čím sú tieto rozhodnutia v tejto časti podľa nášho názoru arbitrárne, nepreskúmateľné a teda nezákonné.*“. Sporné pritom sú dve otázky, a to forma, akou mal daňový úrad informovať sťažovateľku o odmietnutí registrácie pre DPH (rozhodnutie, neformálne oznámenie), a to, či mal vôbec oprávnenie skúmať splnenie ďalších podmienok pre registráciu sťažovateľky pre DPH po tom, ako zistil, že jej právny predchodca bol pre túto daň registrovaný.

32. Vo vzťahu k prvej z nich sa najvyšší súd vyjadril v závere svojho rozsudku, keď poukázal na to, že „*je nepochybné, že z právneho poriadku nevyplýva daňovému úradu v prípade odmietnutia vydania osvedčenia o registrácii pre DPH povinnosť vydať rozhodnutie so všetkými formálnymi náležitosťami, naviac v prejednávanom prípade nemožno hovoriť o možnom porušení čl. 46 Ústavy SR, keďže súd prvého stupňa meritórne preskúmal označené oznámenie správcu dane bez ohľadu na formu z hľadiska jeho zákonnosti považujúc ho za rozhodnutie materiálnej povahy, s ktorým posúdením sa*

najvyšší súd stotožnil.“. Pre zdôraznenie svojich záverov tiež poukázal na uznesenie ústavného súdu č. k. I. ÚS 226/2014-22 z 21. mája 2014.

33. Čo sa týka tvrdenej absencie riadneho odôvodnenia obsahujúceho konkrétnu právnu normu legitimizujúcu postup daňového úradu spočívajúci v preskúmaní ďalších podmienok pre registráciu sťažovateľky pre DPH, hoci táto mala nastať zo zákona, najvyšší súd citujúc dôvodovú správu k zákonu o dani z pridanej hodnoty uviedol: *«V paragrafoch 4 až 6 je upravená registrácia osôb, ktoré sa stanú platiteľmi dane. To znamená, že tieto osoby budú povinné uplatňovať daň pri dodávkach tovarov a služieb, a zároveň budú mať právo na odpočítanie dane z týchto prijatých plnení. Osoby, ktoré budú povinné požiadať o registráciu podľa § 7 sa nestanú platiteľmi dane, t.j. nebudú mať právo na odpočítanie dane, ale budú mať povinnosť zdaňovať nadobudnutie tovaru z iného členského štátu. Týmito osobami budú osoby, ktoré nie sú platiteľmi dane, ako aj právnické osoby, ktoré nie sú zdaniteľnými osobami, t.j. ide o všetky rozpočtové, príspevkové organizácie a iné právnické osoby, ktoré nevykonávajú podnikateľskú činnosť. Pôjde o také prípady, ak tieto osoby nadobudnú tovar z iného členského štátu a hodnota tohto tovaru dosiahne 420 000 Sk (10 000 €) za kalendárny rok. Potom budú povinné podať žiadosť o registráciu pre daň. Na základe toho budú povinné platiť daň podľa tohto zákona a podávať daňové priznania.*

...

Pokiaľ zmena § 4 ods. 6 zák. o DPH, podľa mala za účel pri registrácii právnych nástupcov skupinu neurčitých subjektov, ktoré možno subsumovať pod pojem „zdaniteľná osoba“ potom táto zákonite zahŕňa aj konkrétnejšie pojmy ako obchodná spoločnosť a družstvo. Opačný výklad je v rozpore tak so systematickou uvedeného ustanovenia (§ 4), ako aj s úmyslom zákonodarcu zrejším z vyššie citovanej dôvodovej správy.

Ak by právny nástupca platiteľa nemusel byť zdaniteľnou osobou, šlo by o výnimku z pravidla obsiahnutého v § 4, že za platiteľa DPH sa registrujú tuzemské zdaniteľné osoby (fyzické a právnické osoby), a táto skutočnosť by bola vyjadrená rovnako ako napr. v § 7 zák. o DPH, teda napríklad použitím slovného spojenia právnická osoba, ktorá nie je zdaniteľnou osobou alebo obdobným slovným spojením.»

34. Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 8 Sžf/84/2014 z 23. júna 2016 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 2 S 90/2013-43 z 4. júna 2014 dáva riadne, logicky koherentné odôvodnenie, ktoré vychádza z legitímnej a ústavno-konformnej interpretácie a aplikácie relevantných právnych noriem. Nemožno preto jeho rozsudku vytknúť arbitrárnosť, resp. nepreskúmateľnosť.

35. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy v sebe nezahŕňa záruku úspechu v konaní (II. ÚS 3/97, I. ÚS 225/05, II. ÚS 56/07). Ak sa konanie pred všeobecným súdom neskončí podľa predstáv účastníka konania, táto okolnosť sama osebe nie je právnym základom pre namietnutie porušenia týchto práv sťažnosťou pred ústavným súdom. Skutočnosť, že sťažovateľka sa so skutkovým a právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojim vlastným už ani preto, že ústavný súd nie je opravným súdom právnych názorov najvyššieho súdu. Okrem toho reálne uplatnenie a garantovanie základného práva na súdnu ochranu nielenže neznamená právo na úspech v konaní, ale ani nárok na to, aby všeobecné súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (IV. ÚS 340/04).

36. Pokiaľ sťažovateľka namietala nejednotnosť rozhodovacej činnosti rozdielnosť záverov najvyššieho súdu v obdobných veciach, nie je úlohou ústavného súdu vystupovať ako zjednocovateľ aplikácie práva, pretože táto úloha prislúcha v zmysle § 21 ods. 3 písm. a) zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov práve najvyššiemu súdu. Úlohou ústavného súdu je len pomeriavať postup najvyššieho súdu z hľadiska ústavnoprávnej udržateľnosti, t. j. požiadavky, ktorej nedodržanie vedie k neoprávnenému zásahu do základných práv a slobôd fyzických alebo právnických osôb.

37. Odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (mutatis mutandis PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04,

III. ÚS 328/05, I. ÚS 564/2012). O taký prípad v porovnaní s uvádzaným rozhodnutím najvyššieho súdu vo veci sp. zn. 4 Sžf 77/2014 z 10. septembra 2015, na ktoré sťažovateľka poukazuje, v danej veci nejde.

38. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že nie je daná súvislosť medzi rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 8 Sžf 84/2014 z 23. júna 2016 a tvrdeným porušením označených základných práv sťažovateľky. Jej sťažnosť preto ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) odmietol a ďalšími návrhmi sťažovateľky sa nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. novembra 2016